

Geremia, Livio, il magister Corsin Marugg e Shane in acziun.

FOTOS FLURIN ANDRY

«Stuvaina propcha far la posa?»

17 uffants s'han partecipats quist'èivna al prüm i-camp a Scuol. Giovond e cul sustegn da magistras e magisters hana fat ils prüms pass i'l sector da la programmaziun digitala.

FLURIN ANDRY/FMR

Eir schi'd es amo vacanzas d'eira quist'èivna vita illa chasa da scoula veglia a Scuol: «A Cuoi-ra s'organisescha fingià daspö plüs ons d'instà da quists uschenomnà 'i-camps', ed ingon vaina realisà ün eir illa periferia, qua a Scuol», ha declerà *Petra Seifert*, collavuratura da la Scuol'ota pedagogica dal Grischun (SAP) a la FMR chi ha fat la visita a las partecipantas e partecipants dal chomp. I's trattaiva da 17 uffants da la terza fin la sesavla classa da lingua rumantscha e tudais-cha.

«Imprender dals sbagls»

Il prüm i-camp illa regiun vaiva gnü lö l'on passà in l'Institut Oraltin a Ftran. Tuots duos sun gnüts realisats in collavuraziun cun l'interpraisa mia Engiadina. «Nossa firma es occupada culla digitalisaziun da las scoules ed otras activitats i'l sector da la scolaziun, ils i-camps s'affan fich bain cun quistas tematicas», ha dit *Béatrice Miller* chi maina pro mia Engiadina las iniziativa da fuormaziun. Las duos peritas han explic'hà l'intent e'l böt dals i-camps: «Ils uffants dessan imprendere in möd ludic a far ils prüms pass i'l sector da la programmaziun e dal pensar algoritmic», ha declerà *Petra Seifert*. «Quists savairs es douvra hozindi in mincha manster», ha agiunt *Béatrice Miller*, «perquai esa bun da cumanzar bod a s'occupar cun quai.» Cha pro'ls i-camps collavuran ils uffants, ha'la cuntinüà, «sainza avair temma da far sbagls. Anzi, ils sbagls güdan a chattar megldras soluziuns, tenor il motto Fallond s'imprendra.»

Cul tema surordinà «Cargo Connect»

Sco cha *Petra Seifert* da la SAP ha intunà ha l'i-camp d'ingon pudü gnir realisà grazcha a la collavuraziun cul team da la scoula da Scuol: «La figüra centrala es stat il magister *Corsin Marugg* chi ha manà il lavuratori culs partecipants da lingua rumantscha.» Ils oters lavuratori han manà *Vania Bras* da Zernez e *Michel Casal*, els duos fan il stüdi a la SAP per dvantar magistra, resp. magister. Il tema surordinà da tuot ils lavuratori as nomnaiva «Cargo Connect»: Sün grondas maisas d'eiran pittüradas vias, flüms e punts. In quista cuntrada d'eiran plazzadas figüras da lego, trens, camiuns, barchas ed aviuns: «La lezcha d'eira da s-chargiar, chargiar e transportar cun agüd dals roboters cha no vain construi differenta marchanzia dad ün lö a l'oter», ha declerà *Corsin Marugg*. Ils uffants han savü far quai in möd impreschiu-

La studenta Vania Bras discuta cun Luana e Ladina üna pussibilità da programmar.

Gloria e Philomena piglian suot ögl l'apparat da copchar in trais dimensiuns.

nant, ils roboters han dozà la punt, rimplazà il binari ruot, miss la valisch in l'aviun e s-chargià la barcha. Ma co tils ha plaschü l'i-camp? La FMR ha discurrü cun uffants e manaders rumantschs dal cuors.

«Plü tard lessa far alch cun computers»

Tant a *Vania Bras* sco eir a *Corsin Marugg* ha dat in ögl la gronda motivaziun dals uffants: Chi gnanca nu laivan far la posa, ha ella dit. Ed el ha agiunt cha'ls uffants sajan pel solit tuornats plü bod co chi vessan stuvü. «Id es ün

flot cuors, perquai chi sun legos e chi's po far lavurar als computers», ha manà *Livio*. A *Geremia* haja plaschü chi's pudaiva «imprender alch e provar oura da tuot las robas fin cha'l roboter faiva quai chi's laiva». *Luana* e *Gloria* han dit cha'l cuors saja stat bel perquai chi lavuran jent cun computers. «Eu less far plü tard alch cun computers», han dit tuottas duos mattas. Schi dà amo daplüs da quists i-camps illa regiun nun han *Petra Seifert* e *Béatrice Miller* pudü dir. Tuottas duos vessan plachair scha quai füss il cas.

SWISS OLIMPIC

San Murezzan es il nouv center ufficiel per trener süls ots

Pervi da l'otezza da 1856 meters sur mar saja San Murezzan il lö da trener optimel per las atletas ed ils atlets. Perque dess San Murezzan dvanter il center ufficiel per trener süls ots da Swiss Olympic. Il lö dvainta il «High Altitude Training Base». Quelo scrivon ils duos partenaris in üna comunicaziun.

Cun augmanter il partenadi traunter la federaziun da tet dal sport svizzer e San Murezzan gnia schlargieda la diagnostica da prestaziun specifica. Lotiers vegnan prestaziuns a favur da tuot las federaziuns da sport naziunelas chi sun affiliedas a Swiss Olympic ed a lur atletas ed atlets. Lotiers tuocha per exaimpel l'utilisaziun da diversas infrastructures da trenamaint e da regeneraziun a San Murezzan ed illas vschinaunchas partenarias vicinas. (rtr/fmr)

ALTDORF

Nevin Galmarini, il champion olimpic inromà da las tübas da Val Müstair.

FOTO MAD

Sco giast ad Altdorf

La festa dals prüms d'avuost ad Altdorf nun ha pudü gnir realisada i'ls ultims duos ons causa la pandemia. Quist on es statta invadada la destinaziun turistica Engiadina Bassa/Val Müstair (EBVM) per as preschantar ad ün vast public.

BENEDICT STECHER/FMR

Fingià dal 2020 d'eira previs cha la destinaziun turistica EBVM as possa preschantar a la festa dals prüms d'avuost ad Altdorf. La pandemia ha però pesserà cha eir quist inscunter e blers oters nun han gnü lö. Minch'on invida il cumün dad Altdorf ün lö o üna regiun ospitanta per festagiar insemel la festa naziunala. Davo duos ons posa ha gnü lö la festa chi vaiva sco böt da preschantar las regiuns EB e VM cun tuot sias culturas e cun sias specialitats multifarias. Capuns, tübas, chanzuns rumantschas e bler oter plü han dominà la festa chi'd es statta bain visitada. Ün inscunter cun schoppa da giuotta e cun specialitats grischunas sco capuns e pizzokels.

Nevin Galmarini ha spüert il salüd

La festa ha cumanzà a las 11.00 sülla tribuna davant la chasa cumünala dad Altdorf cul salüd da las tübas «Ils Infernals» da Val Müstair. Il pled dals prüms d'avuost ha tgnü il champion olimpic da snowboard *Nevin Galmarini*: «Eu sun superbi da das-chair salüdar la raspada festiva in nom da la destinaziun turistica Engiadina Bassa/Val Müstair. Ün inscunter amicabel davo il temp maglin da corona. Eu n'ha gnü in mia vita la furtüna da das-chair crescher sü in ün cumün simpatic e prüvü in Engiadina Bassa e la natüra m'ha adüna darcheu fascinada ed ha buollä mia vita.» El ha eir manzunà cha in famiglia gniva discurrü culs mans e cun la bocca in möd mütt causa cha sia mamma e seis bab sun o d'eiran suords. «Quist fat ed eir la comunicaziun cun la glieud da cumün han dat a mai ed als noss ün inrichimaint chi'm resta per tuot ma vita.» Galmarini ha persvas cun seis pled festiv in möd cha l'applaus nun ha laschà spettar. La culissa culla sculputura da *Wilhelm Tell* sülla piazza davant la chasa cumünala ad Altdorf es statta sco fatta a posta per ün tal evenimaint.

Üna festa amicabla

L'inscunter ha muossà sia fatscha festiva cun üna sporta multifaria. Ils preschaints han giodü la lingua rumantscha cun chanzuns tradiziunals cun *Peder* e *Benedict* da Scuol, ma eir chanzuns rumantschas plü modernas dals *Rebels* da Zernez. Els sun eir gnüts tratgnüts da la grappa da corns da Zernez, da las tübas dals *Infernals* da Val Müstair e da la *Chapella Tasna* d'Ardez. Üna invista virtuala reala da la destinaziun turistica d'eira pardedta ed eir üna schiltrada cun *Uorsin* ha attrat l'interess dals visitaduors. Cün divers stands es gnüda preschanteda la sporta richa da prodots multifaris e la mansteranza indigena da l'EBVM. Per la destinaziun turistica da quistas duos regiuns es statta la festa naziunala ad Altdorf üna plattafuorma importanta chi ha muossà a la populaziun dad Altdorf e contuorns la ricchezza da la cultura da l'Engiadina Bassa/Val Müstair.